

Oulun hiippakunnan tuomiokapitulin ohjeet seurakunnille 3.12.2021

Oulun hiippakunnan alueella toimivien aluehallintovirastojen ja kuntien kokoontumisrajoitukset

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt 2.12.2021 tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin perusteella päätöksen, jolla rajoitetaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella sisätiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien osallistujamäärää 20 henkilöön ajalla 3.12. – 31.12.2021. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt 3.12.2021 tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin perusteella päätöksen, jolla rajoitetaan Keski-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella (pl. Reisjärvi) sisätiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien osallistujamäärä 50 henkilöön ajalla 6.12.2021 – 5.1.2022. Lapin aluehallintoviraston alueella ei ole koko aluetta koskevia kokoontumisrajoituksia. Rovaniemen, Tornion ja Kemin kaupungeissa sekä Ylitornion, Tervolan ja Keminmaan kunnissa on kuntakohtaisia kokoontumisrajoituksia joko 50 tai 20 hengen osalta.

Uusi sääntelytilanne (tartuntatautilaki 58 d §) ja valtakunnallinen tilanne

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on edellisen lisäksi tehnyt 3.12.2021 tartuntatautilain pykälään 58 d perustuva päätöksen (voimassa 7.-31.12.2021). Tämä päätös on uudenlainen ja koskee laajasti erilaisten asiakas- ja yleisötilojen käyttöä. Päätöksen mukaan tilojen käytöstä vastaavien toimijoiden on järjestettävä toiminta siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Toimija voi esimerkiksi rajoittaa asiakasmäärää, porrastaa kävijöiden osallistumista ja/tai tehdä tilaan ja asiakaspaikkojen sijoitteluun liittyviä järjestelyjä. Tämä tartuntatautilain 58 d §:n mukainen päätös koskee myös uskonnonharjoittamista sisältäviä tilaisuuksia.

Pohjois-Suomen avi:n päätöksen kaltaisia (mukaan lukien tartuntatautilain 58 d §:n soveltamiseen liittyviä) päätöksiä ovat tehneet useat muutkin aluehallintovirastot. Tästä aiheutuneessa osin uudessa tilanteessa piispat ovat kokouksessaan 3.12. linjanneet seurakuntien käytäntöjä. Yhteisen linjauksen pohjalta kukin tuomiokapituli ohjeistaa hiippakuntansa alueen seurakunnat.

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli antaa viranomaisten päätösten johdosta seuraavat ohjeet hiippakunnan seurakunnille. Tätä ohjetta sovelletaan koko hiippakunnan alueella, ottaen kuitenkin huomioon erilaiset kokoontumisrajoitukset hiippakunnan eri puolilla. Ohje ovat voimassa ajalla 7.12.2021–5.1.2022. Jotta seurakunnilla on riittävästi aikaa reagoida uusiin ohjeisiin, noudatetaan itsenäisyyspäivään 6.12. asti aiemmin voimassa olleita tuomiokapitulin ohjeita. Seurakuntien ei tule omilla päätöksillään rajoittaa toimintaansa enempää kuin hiippakunnan ohjeet edellyttävät.

Viranomaispäätökset ja lainsäädäntö

Aluehallintoviraston määräämät kokoontumisrajoitukset eivät koske uskonnollisten yhdyskuntien järjestämiä jumalanpalveluksia ja muita vastaavia toimituksia, jotka kuuluvat yhteisöjen tavanomaiseen uskonnolliseen toimintaan ja jotka järjestetään julkista uskonnonharjoittamista varten yhteisön omissa tai

niitä vastaavissa tiloissa (kokoontumislaki 2 §, 3 momentti). Jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten lisäksi näitä ovat esimerkiksi hartaudet ja rippikoulut.

Kirkkolain 4 luvun 2 §:n 1 momenttiin mukaan jumalanpalveluksista, sakramenteista ja kirkollisista toimituksista määrätään kirkkojärjestyksessä ja kirkkokäsikirjassa ja tuomiokapituli antaa niistä tarvittaessa täydentäviä ohjeita. Tuomiokapitulin toimivalta ohjeiden antajana seurakuntien jumalanpalvelusten viettoon liittyen perustuu muiden muassa tähän säädökseen.

Koronapassin käyttöönotto julkisessa uskonnonharjoituksessa ei ole mahdollista. Viime kädessä tämä johtuu kirkon omista määräyksistä. Kirkkojärjestyksen 2 luvun 1 §:n mukaan ”jumalanpalvelus on kaikille avoin.” Toisaalta asiaa voidaan lähestyä myös yleisen lainsäädännön kautta. Toiminnanharjoittajalla on oikeus tarkastaa EU:n digitaalisen koronatodistuksen eli koronapassin voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus. Aluehallintoviraston mukaan Kauneimmat joululaulut -tilaisuudet ovat kokoontumisrajoitusten piiriin kuuluvia yleisötilaisuuksia, vaikka ne järjestettäisiin kirkossa. Sen sijaan uskonnonharjoituksen tarkoituksessa järjestettyihin tilanteisiin ei tartuntatautilain 58 d §:n käyttöönoton jälkeenkään kohdistu sellaista rajoitusta, joka perustelisi koronapassin käytön jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia turvaa kirkon edellytykset toimia väestön henkisen tasapainon ja hyvinvoinnin vahvistajana sekä henkisen huollon ylläpitäjänä. Strategiassa uskonnollisille yhdyskunnille turvataan mahdollisuudet ylläpitää hengellistä toimintaa sekä osallistua ihmisten henkiseen huoltoon osana yhteiskunnan psykososiaalisen tuen kokonaisuutta ja kriisien uhrien auttamiseen kaikissa turvallisuustilanteissa. Jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten jatkuminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Kirkkolain 4 luvun 1 §:n mukaan ne kuuluvat seurakunnan lakisääteisiin tehtäviin. Seurakunnilla on erityinen tehtävä luoda ihmisille toivoa ja yhteyttä sekä ehkäistä yksinäisyyttä.

Tuomiokapitulien aiemmat ohjeet

Aiemmin tuomiokapitulit ovat ohjeistaneet seurakuntia täsmällisellä jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten henkilömäärään perustuvalla tavalla. Niin kutsuttu sektorimalli on tuonut tähän jo aiemmin olennaista joustoa. Sitten viime kevään, jolloin edellisen kerran oli voimassa yhtä rajaavia aluehallintovirastojen päätöksiä (20 henkeä), on tapahtunut olennaisia muutoksia, joiden perusteella tuomiokapitulit tästä eteenpäin ohjeistavat samaa asiaa hieman eri tavoin. Muutokset koskevat erityisesti lisääntyntä rokotekattavuutta ja koronapassin käyttöönottoa mm. yleisötilaisuuksissa sekä tartuntatautilain 58 d §:n soveltamista myös uskonnollisiin yhdyskuntiin suuressa osassa maata.

Vaikka koronapassi on tullut käyttöön, niin edellä kuvatuista syistä seurakunnat eivät voi soveltaa sitä jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa. Jos mentäisiin pelkästään aiemmalla ohjelmalla, olisi äärimäisessä tilanteessa 800 hengen kirkossa aamun jumalanpalveluksessa 20 henkeä ja illan kauneimmissa joululauluissa tai konsertissa koronapassin turvin 800 henkeä.

Kuvatuista syistä johtuen tuomiokapitulit ohjeistavat jatkossa jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten osanottajamäärän siten, että sitä voidaan pitää tartuntatautilain 58 d §:n hengessä turvallisena ja perusteltuna.

Tuomiokapitulin ohjeet uskonnonharjoitusta sisältäviin tilaisuuksiin 7.12.2021 – 5.1.2022

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli ohjeistaa hiippakunnan kaikkia seurakuntia (myös muita kuin Pohjois-Pohjanmaan alueen seurakuntia) ajalle 7.12.2021 – 5.1.2022. seuraavasti: *Sisätiloissa järjestettäviin jumalanpalveluksiin, kirkollisiin toimituksiin ja seurakunnan muuhun tavanomaiseen uskonnolliseen*

toimintaan voi ottaa avien mahdollisista kokoontumisrajoituksista huolimatta enintään 1/3 tilaan hyväksyttävästä enimmäisosallistujamäärästä. Mikäli seurakunnan alueella ei ole kokoontumisrajoituksia 1/3-periaatetta ei sovelleta.

Seurakuntien tulee huolehtia jumalanpalveluksiin, kirkollisiin toimituksiin ja muuhun tavanomaiseen uskonnolliseen toimintaan osallistuvien sijoittumisesta tilaan siten, että osallistujien lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Osallistujille suositellaan voimakkaasti kasvomaskin käyttöä rokotussuojan tasosta riippumatta. Niiden seurakuntien, joiden alueella on voimassa tartuntatautilain 58 d §, tulee laatia kirjallinen yleissuunnitelma keinoista, joilla jumalanpalvelukseen tai kirkolliseen toimitukseen osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Jumalanpalvelusten välittämistä seurakunnan omien sähköisten viestintäkanavien kautta suositellaan edelleen.

Ryhmämuotoinen toiminta

Kristillisen kasvatuksen, diakonian ja lähetystyön ryhmämuotoinen toiminta sekä seurakuntien leirit lukeutuvat uskonnonharjoittamisen piiriin, jota aluehallintoviraston kokoontumisrajoitukset eivät lähtökohtaisesti koske. Niissä tulee noudattaa samaa periaatetta osanottajamäärän sovittamisesta tilaan kokoon (1/3-periaate) kuin jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toiminnoissa. Pohjois-Pohjanmaan alueen seurakunnissa myös näitä toimintoja koskevat tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset velvoitteet.

Yhteislaulutilaisuudet, konsertit, esitykset ja muu seurakunnan toiminta

Seurakunnan kaikessa muussa sisätiloissa järjestettävässä toiminnassa ja tilaisuuksissa osallistujamäärä rajataan 20 (osissa seurakuntia 50) henkeen. Vaihtoehtona on ottaa käyttöön koronapassi. Koronapassin käyttöä näissä tilaisuuksissa suositellaan. Jos tilaisuudessa on käytössä koronapassi, ei tilaisuuden osallistujamäärää rajoiteta.

Tilaisuuksiin osallistuville suositellaan voimakkaasti kasvomaskin käyttämistä rokotussuojan tasosta riippumatta.

Kirjallinen suunnitelma lähikontaktien aiheuttaman tartunnan riskin ehkäisemiseksi

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen päätöksen perusteella seurakuntien pitää tehdä kirjallinen suunnitelma siitä, miten ne järjestävät yleisön ja asiakkaiden sijoittumisen tilaan siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä sisätiloissa, joita käytetään yli 10 hengen samanaikaiseen oleskeluun, tai ulkotiloissa yli 50 hengen samanaikaiseen oleskeluun. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa toimintaan osallistuvien nähtävillä ja se on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai aluehallintovirastolle.

Käytännössä suunnitelma voi sisältää tiedot osanottajien sijoittamisesta kirkkotilaan siten, että riittävää väljyyttä voidaan noudattaa. Tämä voi tapahtua esimerkiksi sulkemalla osa penkeistä ja tuoleista. Seurakuntalaisten sijoittumista kirkkotilan eri puolille väljästi tulee myös aktiivisesti tilaisuudessa ohjata. Suunnitelma voi sisältää myös hahmotuksen ehtoollisen vieton toteuttamisesta siten, että kirkon käytäville ja kuoriosaan ei synny sumpuuntumista.

Tartuntatautilain yleiset hygieniavaatimukset

Seurakunnissa tulee noudattaa erilaisten asiakas- ja yleisötilojen käytössä tartuntatautilain mukaisia yleisiä hygieniavaatimuksia:

- asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen
- asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytäntöjä koskevat toimintaohjeet
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan
- asiakkaiden ja osallistujien oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi kuin se toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista. Mahdolliset asiakaspaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Edellä mainitut vaatimukset ovat voimassa tällä hetkellä vuoden 2021 loppuun asti koko Suomessa.

Koronapassin käyttö seurakuntien tilaisuuksissa

Koronapassin käyttöönotto julkista uskonnonharjoittamista sisältävissä tilaisuuksissa ei ole – kuten edellä on todettu - voimassa olevan lainsäädännön perusteella mahdollista.

Seurakunta voi päättää ottaa koronapassin käyttöön tilaisuuksissa, joita koskevat aluehallintoviraston määräämät rajoitukset (esim. yhteislaulutilaisuudet, konsertit, esitykset ja myyjäiset).

Kokoontumisrajoitukset eivät koske julkisyhteisön virallisia tilaisuuksia, kuten kirkkovaltuuston kokouksia, eikä myöskään niissä voi ottaa käyttöön koronapassia. Lainsäädäntö ei mahdollista koronapassin tarkistamista tilaisuuteen osallistuvilta työntekijöiltä tai esiintyjiltä.

Jos seurakunta päättää ottaa koronapassin käyttöön tietyssä tilaisuudessa, tilaan ei saa päästää osallistujaa ilman todistusta. Poikkeuksena ovat alle 16-vuotiaat lapset, joita todistuksen esittämisvelvoite ei koske. Seurakunnan on varmistettava, että koronapassi tarkastetaan kaikilta osallistujilta ovella. Jos tätä ei pystytä varmistamaan, koronapassia ei voi ottaa käyttöön. Koronapassin voi lukea THL:n hyväksymällä *Koronatodistuksen lukija* -sovelluksella tai manuaalisesti ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Seurakuntien tulee tiedottaa etukäteen ja aktiivisesti koronapassin käyttöönotosta sekä siitä, missä tilaisuuksissa koronapassia edellytetään ehtona osallistumiselle. Kirkkoherran on hyvä tehdä hallinnollinen päätös koronapassin käyttöönotosta seurakunnan tilaisuuksissa.

Koronapassin käyttöönoton tarkoituksena on mahdollistaa mahdollisimman monen ihmisen osallistuminen kirkkotiloissa järjestettäviin tilaisuuksiin voimassa olevien viranomaisrajoitusten aikana.

Etätyö ja maskisuositus työpaikalle

Työntekijöille, joille se työtehtävien suorittamisen näkökulmasta on tilapäisestikin mahdollista, suositellaan 31.12. asti etätyötä. Tästä tehdään päätökset seurakunnissa.

Työpaikalla suositellaan loppuvuoden aikana kasvomaskin käyttämistä kaikissa työtiloissa, joissa työskentelee useita henkilöitä. Ruokailut ja kahvitauot on hyvä porrastaa ja lähitapaamisten tarpeellisuutta on syytä arvioida huolellisesti.

Tuomiokapituli muistuttaa THL:n ohjeista:

Suojaa itseäsi ja läheisiäsi koronavirustartunnalta. Alla olevat keinot auttavat ehkäisemään myös uusien virusmuunnosten leviämistä.

1. Jos saat oireita, pysyt kotona ja menet tarvittaessa koronatestiin.
2. Pidät etäisyyttä muihin ihmisiin.
3. Peset kädet, yskit hihaan.
4. Käytät kasvomaskia, kun liikut paikoissa, joissa on paljon muita ihmisiä.
5. Pidät Koronavilkun päällä ja noudatat sen ohjeita.
6. Otat sinulle suositellut rokoteannokset.

Rajoitusten ja suositusten noudattamisesta seurakunnan toiminnassa sekä niitä koskevista tilanne- ja tapauskohtaisista päätöksistä vastaa kirkkoherra ja seurakuntayhtymän yhteisten palvelujen osalta seurakuntayhtymän ylin johto.

Lisätiedot: hiippakunnan valmiuspäällikkö, lakimiesasessori Mari Aalto, mari.aalto@evl.fi, p. 040-7443303.

*

Rohkaiskoon meitä toisen adventtisunnuntain yhden raamatuntekstin sana: ”Suuret ovat meidän Herramme teot, niistä me saamme iloita.” Ps. 126:3

Teitä kaikkia siunaten ja rohkaisten,

Jukka Keskitalo

Oulun hiippakunnan piispa